

Megkülönböztetendők a mesterséges sóból készült Seidlitz-poroktól.

Schmidhauer S. I. magyar ÁSVÁNY-SEIDLITZ (PEZSGŐ)-PORAI 1 adag ára 10 kr. 1 doboz 12 adag 1 f. o. é.

A hírneves nagy-igmándi keserű vízből nyert természetes forrás-sóból készítve, olcsó és hatásos helyettesítői a költséges ásványvíz-gyógyódnak, nevezetesen étvágy és emésztésihiány, felfúvódás, gyomorhurut, makacs székrekedés, sárgaság, máj és lépdaganat, aranyér, elkövérödés és vérbőség, ártalmatlanságuknál fogva pedig elébe helyezendők a drasztikus nagybörzst Aloe tartalmú laboratóriumoknak. — Ezen házaik egyik kifünő gyógyforrásból előállított készítményre annál is inkább felhívjuk az orvos urak és szenvedők figyelmét, mert a külföldi hasonlatos ásványvizek és forrásterményekkel előnyösen versenyez, s jutányossága mindenkinek lehetővé teszi ezen egészséges s áldásos hatású gyógyódm alkalmazását. Postai megrendelést dobozonként 1 forint 20 kr. előleges beküldése mellett, bementve s ajánlva azonnal megküldi a n-igmándi kút kezelősége Komáromban. — Raktár Budapest, Török József gyógyszerésznél király-utca 12. sz.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent s minden könyvtárban kapható — az osztrák tartományok számára Szelinski György csász. kir. egyet. könyvtáránál Bécsben I., Stephansplatz No. 6.

MAGYAR OLVASÓKÖNYV.

SZERKESZTETTÉK

LEHR ALBERT és RIEDL FRIGYES.

Térképekkel és illusztrációkkal.

Első kötet, a középiskolák I. osztálya számára.

Ára füzve 80 kr.

Második kötet, a középiskolák II. oszt. számára.

Ára füzve 1 f. 20 kr.

Harmadik kötet. — Ára füzve 1 f. 20 kr.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi ministerium által 1883 május hó 4-én 15,269. szám alatt ajánlatott.

LIPPMANN KARLSBADI PEZSGŐ-PORA

A karlsbadi ásványvizekből nyert forrás-termények segítségével készítve, tehát ezek minden hatályos anyagát tartalmazzák és minden gyógyító tulajdonait különö: érvényre juttatják.

Table with 2 columns: Étvágyat gerjeszt. Használata kellemes. Emésztést előmozdít. Gyomorban szenvedőknek Hatása biztos. Vade-mecuma.

Felülmulhatlan hashajtó szer.

Kivételes, gyors és biztos hatással. — Kellemes, olcsó és kényelmes helyettesítője alkalikus-savas ásvány-, keserű stb. vizeknek.

Előgyógyítás. Utógyógyítás. Házi és teli gyógyítás.

Egészséges tehát üditő minden csikarólag működő hajtószer, pilula stb. fölött előnyben részesítendő. — Orvosilag ajánlva gyomor-, bél-, máj-, vese- és hólyagjajóknál.

Elismert és sokat keresett háziszser.

Emésztési gyengeség vágy megzavart emésztésnél, étvágyhiány, ülő életmód által előidézett gyomor- s bél-atonia, nyálkasság és evés utáni rosullat, kellemetlen felbőgés, felfúvódás, gyomorfájás, fejfájás, — nyomás vagy görcs, vértudulás, főfájás, szédülés, migraine, vereskedés, aranyér, rendetlen székelés és makacs székrekedésnél. Approbált szer kövérég ellen. — Valódi csak akkor, ha minden adagon védjegy, Lippmann kezevonása, látható.

Központi szétküldés: LIPPMANN gyógyszerháza, Karlsbadban.

Főletét Magyarország részére: TÖRÖK JÓZSEF ur gyógyszerháza Budapestben. Kapható továbbá következő gyógyszerházakban: Budapest: Altvirth ur gyógyszerháza; Gyöngyös: Nagy Krisztofán ur gyógyszerháza; Magyar királyi-hoz. — Kapható még: Bartfán: Toperczer ur gyógyszerháza. Baján: Geiger ur gyógyszerháza. Debreczenben: dr. Rothschneck ur gyógyszerháza. Győrben: Lipóczy ur gyógyszerháza. Hódmezővásárhelyen: Kiss ur gyógyszerháza. Kaposvár: Csölnyer ur gyógyszerháza. Keszthelyen: Vándr ur gyógyszerháza. Kassa: Gállik ur gyógyszerháza. Komárom: Kirchner ur gyógyszerháza. Ungoson: Vértés ur gyógyszerháza. Miskolcson: Rácz ur gyógyszerháza. Nyitra: Tombor ur gyógyszerháza. Nagyváradon: Molnár ur gyógyszerháza. Nagy-Kanisza: Belus ur gyógyszerháza. Pannovna: Bauer ur gyógyszerháza. Pozsony: Adler ur gyógyszerháza. Pástor ur gyógyszerháza. Sopron: Csabó ur gyógyszerháza. Szabadkán: Deesi ur gyógyszerháza. Selmeczbányán: Stanka ur gyógyszerháza. Szekesfehervár: Diehalla ur gyógyszerháza. Szeged: Bar-say ur gyógyszerháza. Tata: Mennich ur gyógyszerháza. Temesváron: Jáhner, Höning és Tuzsai ur gyógyszerháza. Udabod: Singer ur gyógyszerháza. Veszeczen: Müller ur gyógyszerháza. Kúchler ur gyógyszerháza. Zombor: Galle ur gyógyszerháza.

Naponta friss osztriga, nápolyi csipka, idei gyenge spárga, gyümölcsök és főzelék-conservék kapható

GÉCZY FERENCZ baromi-, vad- és esemegek-kereskedőnél főülzet: Duna-utca 10. szám. fiók: Andrassy (sugár) ut 12.

1-ső cs. kir. kizár. szabad. ujonnan javított Ruganyos sérvkötő

Legújabb találmány az amerikai, ujonnan javított ruganyos sérvkötő Politzertől; ez rugók nélkül van, tisztán ruganyból művesiesen szerkesztve s az a célja, hogy még a legüdültébb sérveket is lehető legrövidebb idő alatt egyenlő fekvésbe hozza, s ug nappal a legerősebb izmokat megmozdíthat, a nélkül, hogy a sérvhajban szenvedő károsban legkevésbé is volna akadályoztatva. Felette nagy hatással, hogy az még éjjel is a testen maradhat, mivel hogy a sérvkötő testreze kiválóképen játékony kellemes nyomást gyakorol s a legtöbb esetben még a sérv biztos gyógyulást eszközli. A legtöbb orvosi tekintélyek által elismertve, megvizsgálva s a legjobbnak találva professor Kovács s sebész-köröda alelnöke, dr. Gross Lajos m. kir. egészségügyi tanácsos, dr. Glüek Ignác kir. törvényszéki orvos által.

Alólirott egyszerűs mind nagy kar árt is tart angol és francia acél sérvkötőkből, fűgészto készílékeket (suspensorium) gumiműr szövötteket, mint szintén szarvasbőröböl. A szarvasbőr gumi suspensoriumok célja, hogy a tágulást megakadályozzák. Mefecenekdők, légpárnák, ágybeték ek, periódusok, válvatvumok, gummiharisnyák s mindennemű gumi áruknak sérvkötőknél kérem megjelölni: jobb, bal v. kettős-, mint a test bőséget is. Megrendeléseket utánvetel mellett ellátja. POLITZER MÓR cs. kir. szab. sérvkötő-készítő Budapestben Deák Ferenc-utca.

VASÁRNAPI UJSÁG 6-IK SZÁM. 1886. BUDAPEST, FEBRUÁR 7. XXXIII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG évi 12 frt. POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: 1 félévre ... 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: félévre 8 frt. 1 félévre ... 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: félévre 6 frt. 1 félévre ... 3 * Külföldi előfizetésekhöz a postaiag meghatározott viteldj is csatolandó.

AZ ANGOL PARLAMENT MEGNYITÁSA.

VILMOS, az agg német császár személyesen nyitotta meg a porosz országgyűlést, megjelenven a képviselők körében, a mit már tíz éve, hogy nem eselekedett. Nagy trónbeszédjének legfontosabb részét maga olvasta föl, míg a többinek fölolvását Bismarck birodalmi kancellárára bízta, a ki a maga részéről szintén huzamos ideig hanyagolta volt el a porosz törvényhozó testületet, beérvén azzal, hogy a birodalmi tanács üléseit látogatja. A német császár és fő tanácsadójának e szó-

katlan leereszkedése méltán okozhatott feltűnést Európaszerte s cikkeztek is róla a lapok, mindenféle terveket sejtven a koronás fő e közlekedésében a nemzet képviselőihez. Ugy látszik, a példa ragadós. Ujabbán az angol parlamentet is megnyitották. Január 21-én történt az ünnepélyes eszelekmény, melynek fontosságát még nevelte az, hogy e megnyitáson is megjelent a birodalom koronás feje s hasonlóképen huzamos távollattartzkodás után tette ezt. Itt sem kevésbé feltűnő az eset; mert igaz, hogy Vilmos császár egy 80-ik évét jóval túlhaladott rosakat aggastyán, kinek már nagy megerőltetésébe kerül az ily ünnepélyes szertartásokon

való nyilvános szereplés; de Angliában megviszont nő az uralkodó, a kinek szintén magas kor nyomja vállait, uralkodásának éveit pedig meghaladják Vilmos császár uralkodási éveinek kétszeresét. Nem esoda hát, ha mindenféle kalandos kombinációkkal van tele a levegő, mert hisz a történetet bebizonyította, hogy az uralkodók nagy események előestéjén szokták leginkább figyelmükre érdemesíteni népeiket és azokat, kik a népet képviselik. Egyébiránt úgy Német-, mint Angolországban eléggé indokolt a koronás fő figyelme. A mi nevezetesen Angliát illeti, annak törvényhozása

THE PESTI HAZAI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR-EGYESÜLET XLVI-ik évi rendes közgyűlését 1886. évi február hó 13-dikán délutáni 4 órakor fogja megtartani Budapest, saját helyiségében, (IV., Egyetem-utca 2-ik szám alatt). Tárgysorozat: 1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése az 1885. évi üzleteredményről. 2. A mérleg és tiszta jövedelem iránti határozathozatal. 3. Egy igazgatósági tag választása. 4. Az egész felügyelő bizottságnak (6 felügyelő) újból való választása. 5. Igazgatósági előterjesztések. Ezen közgyűlésre a t. cz. részvényesek azon figyelemzetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 14. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja, akár saját személyében, akár meghatalmazott által szavazati jogát, kinek részvénye 1885 december 31-ig nevére iratott s a közgyűlést megelőző nap déli 12 óráig a társaság főpénztáránál még le nem járt szelvényeivel együtt letétetett. Kelt Budapest, 1886 január 25-én. Az igazgatóság. (Utánnomat nem díjaztatik.)

THE PESTI HAZAI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR-EGYESÜLET IGAZGATÓSÁGA azon régibb 4 1/2- és 5%-os betétekre nézve, melyek az egyesületnél a félek részéről történt hosszabb visszafizetési határidők kikötése mellett még elhelyezve vannak, az alapszabályok 44. §-a alapján — a mennyiben az illető betevők és az egyesület között külön egyezmény nincs — a kamatlábat jelen hirdetésménynek a hivatalos hírlapban történt megjelenésétől számítható 30 nap elteltével, illetve f. 6. március 1-től kezdve 4%-ra szállítja le. Ennek ellenében viszont a 10%-os betéti kamat-adót, melyet az említett betétek után ez ideig az illető tőketulajdonosok viseltek, ugyancsak f. 6. március 1-től kezdve az egyesület magára vállalja és kijelenti, hogy a mennyiben az illető t. cz. betevők tőkeiket ezen intézkedés folytán visszavenni óhajtanák, azt minden további felmondás nélkül már most avagy március 1-én akadálytalanul eszközölhetik, ezen határidőn túl az alapszabályok általános határozatai lesznek ezen betétekre nézve is irányadók. Egyszeresind közhírré teszi a pesti hazai első takarékpénztár-egyesület, hogy mai naptól kezdve pénztárjegyeket; 8 napi felmondásra 3 % 90 napi felmondásra 3 1/2 % mellett ad ki s ezek után a kamatadót sajátjából fizetendi. A már forgalomban levő pénztárjegyek a f. 6. február 1-től számítható azon határidőtől kezdve, mely azokon, mint felmondási határidő ki van tüntetve, szintén ezen kamatlábat, tehát a 8 vagy 30 naposok 3 % a 90 naposok pedig 3 1/2 %-kal fognak kamatoztatni. — Budapest, 1886 január 26-án. Az igazgatóság. (Utánnomat nem díjaztatik.)

AZ ANGOL PARLAMENT MEGNYITÁSA. — A KIRÁLYI MENET A FELSŐHÁZ FELÉ HALADVA.

most a szokottnál sokkal nevezetesebb ülészeknek áll kezdetén. Az utóbbi választások a szabadelvű pártnak adtak többséget a konzervatív kormányval szemben. Oly esetekben, mikor a kormány és a törvényhozás többsége különböző pártállású, vagy a kormány mond le, vagy a parlamentet oszlatják föl s rendelnek új választásokat. Jelen esetben az előbbi történt. Salisbury kormánya lemondott s Gladstone lón megbízva az új kabinet megalkotásával. Különbösen is az új választások nehezen eredményeztek volna konzervatív többséget, mert új alapokon történik a választás. Századok óta most ment végbe az angol alkotmányon a legnevezetesebb változtatások egyike. Gladstone oly választási rendet hozott be, mely már-már az általános választási jog gyakorlatához közelít. Egész néposztályok, különösen a munkás nép lett fölruházva választási joggal. Innen megvárható meg, hogy a városi kerületekbeli, melyek az előtt inkább a konzervatív kezűeké voltak, most túlnyomó számmal liberális képviselők választottak. A hála dolgozott bennök. Gladstone az új választási törvényvel a régi ősi parlamentet mintegy kiforgatta s így — legalább a konzervatívok nézete szerint — a komoly, higgadt Angliát is a forrongó francziák s más nyugtalan nemzetek útjára terelte. Az első választás, mely az ily módon kiterjesztett választási jog alapján történt, valóban meglepő zavart idézett elő. A liberális párt nagy többséget nyert a konzervatívok fölött, de tényleg mind a két párt a forrongó irlandiak tetszésétől függ az uralomra jutásban s annak megtartásában, a mit eléggé bizonyít az, hogy Gladstone az irlandi Parnell pártjával kellett egyezményre jutni, hogy az általa alakítandó kormány a parlamentben többségre támaszkodhasson.

Nem lehet ítélni a szándékunk politikai hozzávetésükbe ereszkednünk. Azt hisszük, az elmondottak is eléggé indokolják a parlamentnek maga a királynő által történt megnyitását. Ez a parlament már a tizenegyedik, mely az ő uralkodása alatt összeül.

Az idő igen kedvezőtlen volt a parlament megnyitási szertartására, egész délelőtt hullott a hó, de azért nagy néptömeg gyűlt össze a ritka látvány megtekintésére, mivel a királynő, ki férje halála óta általában ritkán szokott nyilvánosan szerepelni, a parlament megnyitásának ünnepes szertartásában is csak hat évvel ezelőtt, 1880 február havában vett részt személyesen.

A királyi menet öt kocsiból állott, melyek mindegyikét hat lovas hajtotta. Az első kocsi, melybe hat fekete ló volt fogva, Southampton lady, továbbá Mount Edgcombe és Bradford grófok ültek, mint főudvarmesteri tisztviselők. A második kocsiban, melyet nyolc almásszürke ló vont, maga a királynő ült s vele szemben Beatrix kir. hercegnő és Buccleuch hercegnő. Ő felsége fekete selyem ruhát viselt csipke fáttyóval, fölül gyémánt koronával s melltt gyanánt a híres Kohinur gyémántot, mely tulajdonképpen a legnagyobb és legszebb gyémántok közé tartozik a föld kerekén. Beatrix hercegnő rubinbárony ruhát viselt rubinokkal s gyémántokkal. Utána még három kocsi volt udvari tisztviselőkkel s más notabilitásokkal. Elöl a walesi herceg, utána Connaught és a cambridgei hercegek, majd a különböző külföldi követek.

Régi hagyományos pompával és szertartások között indult meg a menet. A Buckingham-palotától, mely különben csak egy pár ezer lépésre van a Themze partján álló parlament házától, lovas testőrök csináltak rendet a sok ezer összegyűlt kíváncsi ember között, a házak s különösen az erkélyek lobjókkal, szőnyegekkel és cimerezett díszítettek fel. Egy negyed két órakor királyi két lovas testőrök jöttek ki középkori öltözetben a palota tágasra nyitott kapujából, utánok közvetlen a már említett kocsi előtt Pearson ezredes lovagolt s minden kocsi mellett két rendőr haladt néhány diszruhába öltözött udvari egyenl. Tíz perc alatt ért a menet az összegyűlt tömeg elé, a királynő s a lordok házához bejárata elé s ekkor a közeli parkból ágylat sütöttek el s a szt. Margit templomában

megszólt a harangszó. A királynőt s fénys kíséretét Aveland lord, Salisbury marquis s más magasrangú tisztviselők fogadták.

A felsőház ünnepélyes alakot öltött. A peerek nagyobb része biborszínű vagy hermelin öltözetet viselt, nejeik díszes öltözetben, a külföldi követek nemzeti egyenruhában, a főbírák, a püspökök régi szertartászerű öltözetben jelentek meg. A trónról baloldalra eső padokon ültek a peerek nejei és női rokonai, míg a jobboldalon a püspökök és a diplomáciai kar tagjai foglaltak helyet. A káoszok, melyek egy részét az alsóház tagjai számára szokták fenntartani, a jelen esetben szintén nők foglalták el s egyetlen hely sem maradt üresen.

A lord-kancellár elfoglalta helyét a nevezetes gyapjuszónon már egy óra előtt. A fejedelmi család tagjai közül legelőször a walesi herceg lépett be két fával, azután az edinburghi herceg s majd a többi családtagok a walesi herceg neje kivételével, ki rosszullete miatt maradt el. A hercegek legnagyobb része a peerek egyenruháját öltötte fel, többen azonban katonai öltözetben, György kir. herceg pedig tengerész ruhában jelentek meg. Dr. Ridding, southweli püspök mondta el az imát, mely után társalgás kezdődött, mely mindaddig tartott, míg a királynő pontban két órakor trombita-harsogás által jelezve megérkezett.

A trón mellett ekkor a walesi herceg foglalt helyet, jobboldalt tőle örököse s állami magasabb rangú tisztviselők. A terem ajtaja megnyílt s a sajtáságos öltözött heraldok után beléptek egyenként az udvari tisztviselők, majd Salisbury marquis az állami karddal, Winchester marquis s Portland herceg a koronát s más jelvényeket vive. Utánok jött a királynő, Beatrix hercegnő s Buccleuch hercegnő kíséretében s majd más udvari tisztviselők. A biborpiros s aranyszövetű állami szőnyeget leterítették a trónra, melynek hátsó részét finom szürke selyem borította. A walesi herceg karját nyujtva főségitette királyi anyját a trónra s az egész hallgatóság állva maradt.

A megállapított szertartás szerint ekkor elküldték az alsó ház tagjait, hogy a trónbeszédet meghallgassák s pár perc múlva, mely idő alatt a királynő jobb oldalt álló leányával váltott egy pár szót, megérkezett annak elnöke és számos tagja. A trón mellett jobb oldalt állott még a lord-kancellár az állampecséttel s a walesi herceg, baloldalt üres volt a szék, hol egykor a Prince Consort — a királyi férj — szokott ülni s mellette állottak a miniszterelnök s Harrowly gróf miniszter.

A trónbeszéd felolvasása előtt a királynő egyszerű fejbőlintással adott jelt, hogy mindenki helyet foglalhat s midőn a díszgyemruhás és aranylánczaval ékesített alsóház elnök is előlépett, a lord kancellár felolvasta a trónbeszédet, mely különösen hangsúlyozta a küleseményeket az afgán határ, ruméliai zavargások, Birma annexiója tárgyában s csak végül emlékezett meg az irlandi és más belföldi dolgokról.

A felolvasás után a királynő fejhajtással üdvözölte az előtte álló méltóságokat s megfogva unokája, Albert Viktor herceg kezét, lelépett a trónról s a család tagjai és az állami tisztviselők kíséretében elhagyta a termet, hogy a menet ugyanabban a rendben térjen vissza a Buckingham-palotába s majd Osborneba, mint a hogy elindult.

Századok óta ilyen a szertartásos eljárás az angol parlament megnyitásánál. Külsőleg nehezebben változnak a viszonyok a konzervatív Angliában, de bensőleg, mint érintők, már igen sok átalakulás történt s a régi helyzet ma-holnap már egészen tarthatatlan lesz.

SZÉDELGÉS.

Szédelgőké a világ!
Ők az urak mai nap;
Uteza, piac és a bolt
Tőlök szinte rajznak.
Útik, verik a dobót,
S ki legjobban kiabál,
Portékája bármily rossz,
Legjobb vásárt az csinál.

Reklám nélkül mitsem érsz,
Észre sem vesz a világ,
Jó szerencse, hogyha tőr,
Ha legalább élni hágy.

Önézet és büszkeség
Olyan régi czimerek, —
Nagyra lenni kár velök,
Ez a kor nem érti meg.

Élelmesnek lenni kell,
Czélra bizton az vezet!
Igy lehetsz még valaki!
A szerénység eltemet.
Valódsáig helyibe
A látszatnak élj csupán,
És ügyesnek mondanak,
Dicsőítnek is talán.

Eszmékel ne bibelőlő,
Ónáll se légy nagyon,
Méltányolni megtanul
A mit hoz az alkalom.
Tartsd hozzája magadat,
S a szerencse elkísér, —
Az is avval tart, a ki
A baj elől féltér.

Szívednek, ha van szived,
Hallgattasd el a szavát;
Érzs után menni ma
Nem fizeti ki magát.
Ugy jársz könnyen, mint magam:
En szivemet követem,
S ennyi közt, ki itt tolong,
Egy sem ért a nyelvenem.

DALMADY GyÖZÖ.

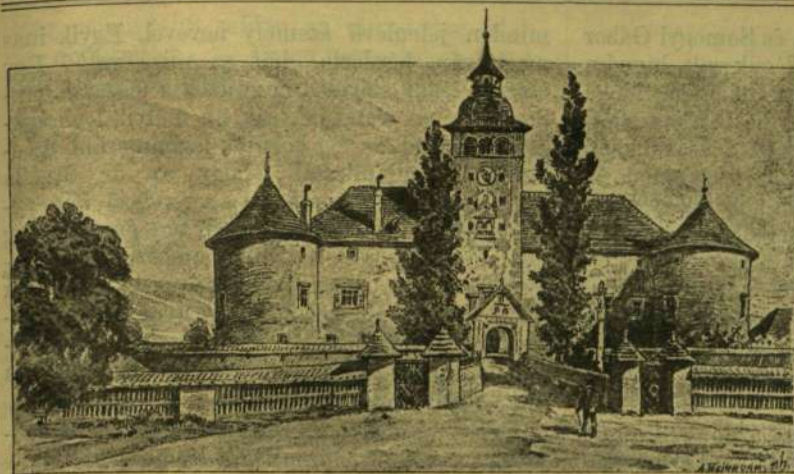
EGY HÁZASSÁGI DRÁMA A XVII. SZÁZADBÓL.

Komjáti, Forgách Zsuzsánna gyermekkori lakhelye.

Mult idők erkölceinek, szokásainak és gondolkodásmódjának ismeretére néha minden nagy és messze kiható eseménynél többsé tesznek azok az apró jellemvonások, melyek a mindennapi élet örömei és küzdelmei között tüntetik fel az egyént, kezében kard és törvénykönyv helyett, a háztartás és a családélet kényelmes vesződségei közt, drága diszruhák helyett levél-író asztala mellett, keoczanó poharak közt vagy szíve titkosabb gerjedelmeinek hevületében. Mi, késő utódok, ha véres csaták adáz viharai közepett nem állunk a büszke ősök oldala mellett, de a kedélyélet apróbb hullámverésében mégis egy sajkán ringva érezzük magunkat velök, s a nagy távolságot, mely a nagy példák és a törpe jelen közt századok mérföldkövével van jelölve, betölti észrevétlen a közös emberi, a térben és időben mindenütt jelenvaló.

És épen ebben áll a történetirő igazi plasztikai ereje, mely megkülönbözteti a csupán csak távlati előadástól. Az unalmas, elcsépett, valószínűtlen regényekben kifáradt olvasóra mi sem hathat üdítőbben és megkapóbban, mint egy ily közvetlen képe a multnak, mely a történet-tudomány becses igazságai mellett a való élet megragadó elevelegével is bír. Ilyen rajza a XVII-dik század erkölceinek, háztartásának és családéletének a *«Történelmi Életrajzok»* nagy érdekű vállalatának egyik közelebbi füzetében megjelent *«Forgách Zsuzsánna»* Deák Farkastól. A szerencsétlen ürnő sorsa, kinek végzete vörös fonálként húzódik végig életén, bölcsőjétől sirjáiig, visszhangot kelt még ma is a szívekben s nem kerülhetjük ki, hogy egy őszinte könynyel ne áldozzuk zaklatott élete szomorú emlékének.

BITSE VÁRA, A FORGÁCH-CSALÁD BIRTOKA.

Lehetetlen csodálni, ha egy ily tárgy az író rokonszenvét is túlságokra ragadja. Deák Farkas is azok közé az optimista történetirők közé áll, kik valamely historiai alak — új világításba helyezésére — vállalkoznak, fölmentvényt adva nekik az utókor kárhozható ítélete alól, vagy épen a martyság enyhe fényével övezve botlásait. Nerőtől kezdve III. Richardig, Borgia Lukrécziától Nápolyi Johannáig minden historiai bűnök akadt az újabb időben tisztázója. Csoda-e, ha egy szép és elhagyott asszony mosolya, pillantása a századok sötétjén át is vesztett ügyének védői után fürkész s talál is olyanokra, kiket elbódít szépsége s megindít szerencsétlensége, még ha ennek önmaga volt is okozója. Deák Farkas túlnyomóan női közönséget képzelt maga előtt Forgách Zsuzsánna történetének megírásakor, kik hajlandóbbak saját nembeliük ballépésének kimentésére. De ha mi nem nyujtunk is segédkezt Forgách Zsuzsánna botlásainak kijáratára, ha szigorubb erkölcsbírói szemmel itéljük is meg tetteit, mint a tudós szerző, ez nem ok arra, hogy kevesebb részvétellel viseltesünk sorsa iránt.

Forgách Zsuzsánna Forgách Imréné és első neje, Zrinyi Katalinnak volt harmadik lánya, s gyermekeit Ghymesen, Brunócson, Bitsén és Komjáton töltötte, a Kárpátok fenyegető és vadregényes szép tájain, megfosztva az édes anyai

A SZKLABINYAI VÁR VIDÉKE.

szem szerető gondoskodásától, mert atyjok második nejét, herceg Lauenburg Szidóniát is talán csak egyszer látták életükben. Az öt kis lány, Mária, Heléna, Zsuzsánna, Judit és Julianna neveltetésére édesatyjok ügyelt fel, legelőbb Zay Péternével osztva meg a neveltetés gondjait, kit aztán a gyermekek meg is szerettek úgy, hogy haláláig édes anyjoknak neveztek. Nem volt zajos életük, a mi nem is lehetett, mert Forgách Imrét országgyűlés, háboruskodás, pörök sokszor távol tartották s ilyenkor egészen magokra maradtak az e körbeli várak kényelmenten, sivár lakostályaiban, körülülve a tüzet, mert a ház többi részében hideg volt, a nagy lovagterem pedig ez időben katonaság elszállítására szolgált háborus időben, békeidőben pedig gabonát tartottak benne.

El-állatogattak a vár másik részébe, hol Forgách Mihály s neje, Kerescsényi Kata laktak, vagy lesétáltak a kertbe, a városba, le a víz partjára, az eperfák árnyékába, vagy a zakatoló malmok mellé. Néha Apponyiné, Palfyné vagy Vizekeleyné asszonyom hívta meg őket pár napra gyermekeikhez játszani. Ilyenkor a jó Zayné (Poltári Soós Kalára) szedte őket lehetőleg rendbe, de azért mégis megesett, hogy olykor nem volt látogató ruhájok; a bus özvegyiségben élő apa mintha egészen elfeledkezett volna rólok. Mint ha álomból ébredt volna ilyenkor, kapta magát, vászont, posztót, rását, tabitát, selyemkeltet, szalagot, gombot s csipkét összerendelt Pozsonyból, Nagyszombatból, sőt Prágából is. Semtőlől, Szomorjánból beparancsolta a szabókat és varróleányokat s volt sürgős munka, míg csak a gyermekek tetőtől talpig rendbe hozva nem voltak.

De komolyabb dolgra is korán megtanították őket. Tudtak csipkét verni, himzeni piros, kék, zöld fonállal, sárga, kék, zöld és piros selyemszállakkal s üvegyongyokkal, sőt a nagyobbak az arany és ezüst szálvarráshoz is értettek, s elajátították, a főzés, cipő-, pogácsa- és kalácsütés titkait is. Zsuzsánna ezenkívül eltanulta nevelőanyjától a kertészkedés és gyümölcsenyvészes módjait is. Minden másodnap eljött a prédikátor vagy a tanító s elolvasták a leánykák előtt Dávid zsolthárát, Mózes könyveit, az evangéliumot. De jöttek olykor nagy szakállú katolikusk szerzetesek is, kik képeket osztogattak a gyermekeknek, s jól tartották őket erkölcsi oktatásokkal, melyektől néha elszunyóáltak, de a melyektől még sem szabadulhattak, mert atyjok is jelen volt, s néha vitatkozásba is elegedett a a papokkal s távozáskor megajándékozta őket.

Sokkal mulatságosabbnak találták a felszemű Gyurkát, ki estéknként megjelent a leveles színben, az ebédlő házában, vagy a leányok házában s ügyesen verte a verginát, úgy hogy nem ritkán tánczra is kerekedtek. Mikor aztán névnapja volt az úrnak vagy más ünnepi alkalmatossággal került föl, hegedűst, pipást, sőt trombitást is kerítettek. Különösen tetszett ez a mulatság a kis Zsuzsánának, ki ilyenkor közelebb simult az öreg zenészhöz s ellette fogásait, kezejárását. Lassankint odavittte, hogy maga is elég szépen tudta verni a verginát s alig mult tíz éves, nevelőanyja fünek-fának eldicsekedett, hogy ha egy nőtát egyszer meghall, úgy utána mondja mint a jó kántor.

Ezalatt Mária nagy leányává serdült s más ruhákat kezdett viselni. Egy napon látogatót tett náluk Brunócson Révay Mihályné, Bakits Anna, mintha egészen véletlenül jött volna, és miután a gyermekeket megajándékozta, hosszasan beszélgetett a nevelő mamával, Zaynéval, és sokat foglalkozott Máriával. Harmadnap mulva távozott, de őszszel nagy társasággal tért vissza, vele volt

SZKLABINYA.

két fia, Péter és Ferencz is, s unokaöcsese és nevelt fia, Bakits Péter. A gyermekek aligha tudhatták, miről van szó, de Máriának apja elhalt anyjától sok drágaságot adott át, drágaköves ezüst pártát, aranylánczot, náfát, fülönfüggőket, gyűrűket, pigvettel bélelt selyem subát; otthon pedig készült a sok fehér ruha. Mindenki azt hajtotta, hogy Mária már nagy leány lett.

Mikor a rokonok, köztük a Forgáchok is, mind együtt voltak, behívták Máriát, s elmondták neki, hogy Révay Péter megkerete kezét. Mária pedig — hozzá menni semmit ellene nem tartott — annyival kevesbbé, mert Révay Péter elég csinos legény volt, jó kedvű, nyílt szívű és gyöngéd, Mária pedig, mint kissé gögös leány, örvendett, hogy viszik, különben is megúnhatta már az özvegy-apai hajlék egyhangúságát. Úgy látszik Zsuzsánával szemben is volt valami vetélkedés köztük, legalább bizonyos, hogy hozzá írott későbbi leveleiben is bizonyos hidegség ömlik el.

Kevesbbé meggyőző alak volt Révay Péternél öcsese, a történetünk szárandó hőisévé leendő Ferencz. Betegesen látszott, kisebb volt mint bátyja, hallgatag és szenvedélyes ember; rendezetlen senkikez se szót, de ha sokat ivott, kész volt mindenivel összelármázni. Ellenben unokaöcsésé, Bakits Péter dala, szép alak, süvegében mindig virágokréval.

A jegyváltás Mária és Révay Péter közt megtörtént, s vig vendégségek után a véglegény pár nappal később hazavitte menyasszonyát, Szklabinya várba. Mária után nemsokára ment Ilona is, kit Osztroits András vitt nől Ilavára, és Zsuzsánna egyedül maradt kisebb két hugával, komor természetű apja mellett, ki, mióta második neje is elhalálozott Szilváziában, azóta még zárkozottabb lett.

Mindannyi testvér között Zsuzsánna ígérkezett a legszebbnek. Valószínű, hogy a közte és Révay Ferencz közötti házasság egyenesen néjének műve volt. Tizenhetedik évében járt, midőn Ferencz megkerete. Úgy kell lenni, hogy Zsuzsánna sohasem szerette jövendőbelijét, mert folyvást halogatta a kézfogót és a házasságot. Csak néjné rábeszélésének és atyja akaratának sikerülhetett rávenni, hogy végre is követte férjét Szklabinyába, hol már akkor Mária is lakott férjével, mert a vár az akkori szokás szerint a Révay rokonok között több részre volt osztva.

Jellemzi az agg apa előérzetét az a levél, melyet kevesse a házasság után vejéhez írt: «Ha egyetértés, kölcsönös engedékenység lesz köztetek — írja többek közt — jól lesz dolgod, Isten és emberek előtt kedves leszel; ha nem, te leszel a legszerencsétlenebb halandó ezen a földön s túl a másvilágban.» Szomorú jóslat, mely csodálatos következetességgel ment nemsokára teljesedésbe.

Pár évig Zsuzsánna házasságot semmi rendkívült nem nyujtott; ez időből való levelezései apró házi gondokra való célzásokkal vannak tele és semmi vonatkozást nem találok bennök kedélyeleterre. Nyugodtan kertészkedett Szklabinyán, ültette a káposztát, a rózsbokrokat, puszpankát, birsalmát, baraczkot, veresfás magyort. E mellett varrogott közt, hímzett, patyolatla selyemszállakkal képet tudott írni. Néha tutajra ült a Vág vizen s elvitette magát Ilavára néjéhez, Osztroitsnéhoz vagy Zay-Ugrócra ment nevelő-anyakhoz, hová mindig nagyon vágyott s hol boldognak érezte magát. Elő-elövette vergináját is, elment a várnagyéhoz vagy az udvarbíróéhoz, valami hegedűst, pipást is kerítették s éjfélig is eltáncogaltak. Zenét, éneket, táncot igen szeretett s ha volt kivel, szívesen elkártyázott is.

Életének gyászos fordulópontja akkor kezdődött, mikor 1600. nov. 28-án Révay Gáborné, született Thurzó Katalin, Zsuzsánnának anyjáról testvére meghalt s nagy temetést rendeztek, melyre az ország minden részéből összecsofultak a rokonok. Bakits Péter, Révay Ferencnek, mint már említettük — unokatestvére, ez alkalommal jött először Szklabinára. Lehet, hogy Péteréknél már ekkor mások voltak szállva, s a gyermekek miatt különben is kevés hely volt; így esett, hogy Bakits Révay Ferenczhez volt kénytelen szállni. Bizonyos, hogy Forgách Zsuzsánna férjének érdekes rokonát nagyon szívesen látta. Bensőségteljes modora, őszintesége megnyerték szívét. Neki, ki mindez ideig sohasem érezte, mi a szerelem, egész lelkét betöltötte a férfi képe, oltárképe volt, kihez tisztelettel és imádatlal emelkedett fel, s kit többé a halál sem volt képes kitépni szívéből.

A mi Révay Ferenczet illeti, bár vak szem-

hagyta nekem, hogy uramat és Somogyi Gábor uramat, ki akkor szintén vendégük volt, hívnam le a kertbe, hogy nézzék meg a világitást. Maga az asszony Bakics urammal a házban maradt s együtt kártyáztak. Neki lent a csarnokban kellett volna állani, és Zsuzsanna nevé leányának, ki az asszony ajtaja előtt ült, jelt adni, hogy az úr visszatért. De hideg lévén, bementek az asszony házába; akkor is kártyáztak. Mikor Bakics elutazott, az asszonyt megölelte, megcsókolta. Az asszony keservesen sirt, sokáig igen szomorú volt, s azt mondta eselédjeinek, hogy vagy leugrik a vár ablakából, vagy elbujdosik világgá, hogy többé híret se hallják.

Nehéz volna a történetirónak eldönteni annyi idő múltán, s a házaselet mindennapi érintkezéseiben, hogy melyik félt terheli jobban a magáról megfélekedés vádját. Tény az, hogy Révay Ferencz is, akár természetes vad ösztönénél, vagy ittasságában számat adni nem tudó eszeveszett-

minden jelenlévő személy nevével. Egyik inas meglátván, kérdezte, hát ez mire való? Egy csacska leány elárulta, hogy azok a fűszálak mindenkinek az életét jelentik s a melyik leghamarább elszárad, az fog közülük leghamarább meghalni. Megállapították, hogy az úr fűszála leggyorsabban elhervadt s a rendező ünnepélyesen kijelentette, hogy az úr egy év alatt meg fog halni. Egy más asszony borsószemek eregéséből olvasta ki a jövődőt; persze az is csak jót jövendölt. Máskor újra gyertyaöntéskor maradt forró viaszt vagy bizonyos napokon olvasztott ólmot loccsantottak a vízbe, s abból is a férj halálát olvasták ki.

Egyszer Forgách Zsuzsánna valami trencsénmegyei néző-asszony-nak hallotta híret s elküldte oda egyik leányát, hogy nézesse meg az asszonyt, meddig él még férje? Egy másik néző-asszony azt izente neki, hogy adja át férje ingének s alsó nadrágjának kötőjét, s ő megcsinálja,

kiség nélkül?» S midőn az megütödvé felelt: «En nem tudom». — «Isten úgy segítjen, lehet» tette utána Révayné.

(Folyt. köv.)

OROSZ TÖRTÉNETEK.

PÁL CZÁRRÓL.

1. A tudós generális.

Mikor Pál czár még az angolokkal tartott Napoleon ellen, Berg tábornok vezérlete alatt hadsereget küldött volt Hollandiába. Segédül Mamajev tábornokot kapta Berg. Erről a Mamajevről szól az ének.

Mamajevet hivatja a czár. Ez megjelenik s a czár előtt térképet talál. Pál magához inti Mamajevet s mondja neki:

2. Ő felsége parancsára legyen az asszonyból kisasszony.

Pál idejében történt Ignatyev Afanaszij dandárnokkal a következő mulatságos eset. A vitéz tábornok nem bírván kiállni jó oldalbordája nyelveinek huszáros hat-vágásait, formaliter megszökött tőle. Kijevben, a hol nem ismerték, kiadta magát özvegynek és csakhamar házasságra lépett Nilus altábornagy leányával. Csak-hogy másfél év múlva neszt vette ennek az első feleség, és folyamodott a czárhoz, hogy «drága urát» visszakapja.

A végzés nem sokáig váratott magára, s így szólott, «Ignatyev dandárnokot Kijevből Moszkvába kell hozni s megparancsolni neki, hogy tovább éljen a feleségével, második feleségének pedig meghagyjuk, hogy továbbra is Nilus kisasszony maradjon.»

3. A kiről nem akarják elismerni, hogy él.

A miszrij-novgorodi dragonyos ezred fejezik

MIKLÓS CZÁRRÓL.

1. Az első orosz vasut megnyitása.

Még civilizáltabb államban is esemény számba megy minden ilyen aktus, nem hogy a «szent» Oroszországban, hol az első vasut, a Szent-Pétervárról Moszkvába vezető, 1850-ben nyílt meg. Ismeretes, hogy ezt a vasutat is afféle «saládi» vasuttá akarták építeni, kacskaringós görbületekkel felezifrázni. Mikor a terv elkészült, bemutaták azt Miklós czárnak, ki a következőleg határozott: — Itt van Szent-Pétervár, itt van Moszkva, a kettőt ez az egyenes vonal köti össze, — s a két végpont közé vonalzóval egyenes vonalat húzott, — így építétek.

Azt hinné az ember, hogy ily parancs után az építés minden baj s a számadás minden sikkasztás nélkül ütött ki. Sem az egyik, sem a másik nem történt. Sőt az utóbbi közmondással nőtte ki magát, mint az alábbi eset is bizonyítja.

Az ötvenes évek elején egy perzsa herceg

AZ ANGOL PARLAMENT SA. — A KIRÁLYI MENET AZ UTCÁN.

délylyel szerette nejét, s minden férfira, vendégre, rokonra, eselédre feltékeny volt, épen unokaöccsével szemben vak bizalommal viselkedett. Őrült, hogy vendégének foghatta, az asztalra több és jobb étkek kerültek, többet lehetett inni. Aztán Bakics jómódú, világlátott ember volt; érdekesen adta elő utazásait, csatáit, a maga részéről szívesen hallgatta Révay vadász-kalandjait s ha a gyenge magyar vacsora végén elázott, akkor sem nevette ki, hanem lefeketett és csendesen csitította. Évek múlva is beszélték az udvari tiszték és eselédék, hogy Révaynének csak akkor volt igazán jó kedve, mikor Bakics uram jött Szklabinára. Ilyenkor jött-ment mindenfelé, nevetett és dalolt. Más vendégnek oda sem nézett.

Révay Gáborné temetése után az 1601-től 1604-ig terjedő időben Bakics Péter gyakran megfordult Révay Ferencz házában. Szemtanú, Révay egyik volt szolgája, Lajkó György beszéli, hogy egy alkalommal Bakics újra eljőve, néhány napig mulatozott ott. «Egy este, — mondja, — a vár ablakait kivilágitották, asszonyom meg-

ségénél fogva, akár azért, mert sejtett valamit, mind féktelenebbül kezdte viselni magát nevével szemben. Gyakran rá is rontott s tetlegesen bántalmazta, úgy hogy a feldult családi élet s a zajos jelenetek híre meg a eselédesség közé is kiszivárgott, s Bakicsnak kellett gyakran a házaseleket kibékítenie. Megtörtént, hogy Bakics megérkezte a legvérlázítóbb czivódásnak vetett véget, s ilyenkor maga is felindulván, hatalmas testi erejével sarokba szorította Révay Ferenczet.

Forgách Zsuzsánna érzelmei s gondolatvilága e jelenetek következtében nagy változásokon mentek keresztül. Többé nem volt az a türelmes, szenvedő nő, a ki házassága első éveiben; titkos gondolatokkal tépelődött s nyugtalan vágyak s remények közt sovárgott éjt-napot. Ismerve házaselete titkát, vénasszonyok s más udvari bejárók ajánlkoztak, hogy italt készítenek, mely férjétől örökre megszabadítja. Igaz, hogy ő ezeket állhatatosan visszautasította, de az ellen nem volt kifogása, hogy babonás eszközöket megkérdezzék jövője felől. Így egy sütnője bizonyos növényzölakat akasztott a fogason végig

hogy férje fél év alatt meghal. Hire járt ekkor, hogy Bakics Margit, kedves barátnéja s Bakics Péter huga, szintén így veszejtette el férjét, Balassa Menyhértet. Ezt a hírt azonban Forgách Zsuzsánna, saját mondása szerint, sohasem hitte.

Egy szóval Zsuzsánna többé nem volt már oly állandóan szomorú, sőt néha kitörő szilaj jókedv is vet rajta erőt. Meghittébb környezetének gyakran mondta, hogy a merre néz, mindig Bakicsot látja maga előtt s mikor alszik is mindig vele álmodik. «Vajjon elvehet-e engem feleségül Bakics Péter, ha uram elhalna?» kérdezte vénasszonyától. Egy év múlva pedig azt beszélt: «Bakics uram elment Rómába, majd megcsinálja, hogy feleségül vehessen». Egyik belső eselédje beszélt: «Vettük észre már Szklabinán, hogy ha urunk hozzá jött, s kezét vállára téve, meg akarta ölelni, mondván: «Zsuzskám, édes leányom!» nem akart vele játszani, elfordult tőle. «Hagyj békét nekem!» mondá. Néha egész váratlanul, mintegy erős lelki vívódás után karon ragadta egyik asszonyát: «Mondd csak, lehet-e két személy közt igaz szerelem ér-

— Tábornok úr, én önt Berg gróf vezérlete alatt egy hadtesttel Hollandiába küldöm. — Ezt mondva, rámutat a térképen Hamburgra s így folytatja: — Nézze tábornok ur, itten Hamburgban felül kelmed seregüstül a hajóra s elvitorlázik tengeren Hollandiába.

Mamajev, a ki szegény flótásból vitte a tábornokságig, szülőföldének dialektusát is megtartá, mely a h-t szerette j-nek ejteni. Tehát ez a Mamajev ránéz a térképre s legalázatosabban megjegyzi, hogy Jamburg városában ő már állomásozott ezredével, de akkoriban tengert nem látott ottan, csak egy kis patakcsát, melyen tekenőt lehet ugyan usztatni, de hajót legfőkébb úgy, mint a szárazföldön.

A czár egyszerűen azt felelé, hogy — Nem Jamburg az, sehonnai hanem Hamburg kikötő város!

— Bocsanat felség, Hamburgban még nem állomásoztam ezredemmel. Erre aztán a czár legkegyelmesebben rámondult, hogy «Takarodj!» — de azért mégis Mamajevet küldte Hamburgba.

tisztjével hallatlan eset történt: mint «elhunytat» kitorölték a szolgálatból.

Mivel a tiszt élt és nem is gondolt a halálra, bizonyítványt kért ezredesétől arról, hogy ámbátor elhalálozás miatt kitorölték a szolgálatból, ő mégis él, és nem halt meg. Az ezredes nem akarta ezt a bizonyítványt kiállítani, hivatkozván arra, hogy a hivatalos parancs ellen ő nem meri állítani, hogy a tiszt valóban él. A szegény tiszt ez által olyan helyzetbe jutott, minőben a világ teremtése óta talán egyetlen halandó sem volt még. Nem volt helye széles Oroszországban, nem volt neve, vagyonát elvették, és senki sem hitte neki, hogy őt, az élt elhalálozás miatt kitorölték a szolgálatból. Szorultságában folyamodványt intéz a czárhoz, melyben kérve kéri uralkodóját, hogy őt, az élt rendeletileg nyilvánítsa élőnek és ne halottnak. Ki írhatja le bámulatát, midőn Pál czár a következő háttírával küldi vissza folyamodványát: «A halálozás miatt szolgálatból kitorölt tisztnek abbéli kéréme, hogy ismét élőnek tekintessék, mert él és nem halt meg, épen ezen oknál fogva nem teljesíthető.»

látogatta meg az orosz székvárost. Miklós czár szeretett ilyenkor kitenni magáért, s gondja volt rá, hogy a külföldi nevezetességnek megfájduljon a feje a fogadtatás nagyszerűségétől, s a szemkáprázató látínivalótól. Mily nagy lón boszankodása, midőn a keleti herceg, bárha Szent-Pétervár minden külső és belső nevezetességeit feltárták előtte, közönyös, hideg nézője maradt a fehér czár kincseinek, látínivalóinak. A czár tanácsot tartott közelállóiával, mely a körül forgott, mivel lehetne ezt a persa fenséget isten igazában meglepni. Ekkor Mensikov, a calembourgjairól nevezetes tengernagy, a következőket tanácsolá:

— Nincs könnyebb ennél, felséges uram. Csak meg kell mutatni neki a Nikolajev-vaspálya (így nevezik az említett vasutat) építéséről szóló számadásokat, s úgy, de úgy fog bámulni, annyira meglepetve fogja érezni magát, hogy holta napján is megemlegeti.

Ha más merészel ilyet tanácsolni, bizonyára Szibériába vándorol, Mensikovnak azonban sok volt szabad, s a czár beérte egy savanykás mosolylyal.

már bizonyára mindenki tudta. A hajó fedélzetén maradt tehát s a mit várt, be is következett.

Az orvos, május 29-én, délelőtt tizenegy óra tájban, miután látésével a gravosai rakpartot vizsgálta, parancsot adott, hogy a csónakját készen tartás, beszállt és kiment a mólóra, a hol egy ember állt, a ki őt lesni látszott.

— O az! — mondá magában az orvos. — Csakugyan ő!... Ráismerek, bármennyire megváltozott is!

Egy aggastyán volt, a kit teljesen megtört az évek súlya, noha nem volt hetven évesnél idősebb. Fehér haja elborította a fejét, mely a föld felé görnyedt. Komoly, szomorú arcát, a melyet könnyek kétségkivil gyakran áztattak, alig élenkíté fel félig kialud pillantása. Mozdulatlanul állt a rakparton és egy pillanatra se vette le szemét a csónakról, mióta az a golette mellől elindult.

Az orvos nem akarta mutatni, hogy észrevette az aggastyánt és még kevésbé azt, hogy ráismert. Úgy tett tehát, mintha jelenléte a szemébe se tűnt volna. De alig tett néhány lépést, midőn az öreg ember feléje közeledett és a kalapját leemelve alázatos hangon megszólította:

— Antekirt orvos úrhoz van szerencsém?

— A fia előtt, Péter urnak nem szabad tudnia, hogy Báthoryné asszonyság az ön látogatását fogadta.

E válasz mintha meglepte volna az orvost. De ezt nem árulta el Boros előtt.

— Inkább ohajtanék elmenni Báthoryné asszonyság lakására. Nem tehetném ezt a fia távollétében?

— Megteheti, orvos ur, ha már holnap eljön. Báthory Péternek ma este Zarába kell utaznia és nem fog visszatérni huszonnégy óra lefolyása előtt.

— Mivel foglalkozik Báthory Péter?

— Péter úr mérnök, de még mostanig nem sikerült alkalmazást találnia. Ah! az élet nagyon mostoha volt hozzá és az anyjához!

— Mostoha? — ismétlé Antekirt orvos. — Nincs vagyona Báthoryné asszonyságnak?

— Elhallgatott. Az öreg cseléd lehajtá a fejét, mialatt a mellét zokogás duzzasztotta.

— Orvos ur, — mondá végre, — nem mondhatok önnek többet. A találkozásnál, a melyre önt kéri, Báthoryné asszonyság el fog mondani mindent, a mit önnek tudnia szabad.

Az orvosnak nagy önuralomra volt szüksége, hogy el ne árulja megatottságát.

delet. Sőt még azt a fényűzést is megengedték maguknak, hogy meglátogattak néhány vásáros bódét. Vétnekn az igazság ellen, ha azt állítanák, hogy az ügyes clownnak nem kerekedett kedve csuffá tenni egyik-másik ügyetlen akrobatát, vagy hogy a hatalmas erejű Herkules nem szeretett volna részt venni egy pár atletai küzdelemben. De mindketten megemlékeztek róla, hogy szerencsésük volt a Savarena személyzetéhez tartozni. Egyszerű nézők maradtak tehát és nem fukarkodtak a tapsokkal ott, a hol egykori művésztársaikat azokra érdemeseknek ítélték.

Másnap az orvos, kevéssel déli tizenkét óra előtt, átvitette magát a partra. A csónakját visszaküldvén, elindult azon ut felé, a mely a gravosai kikötőt Raguzával összeköti. E két kilométernyi hosszú úton, a melyet szép fasorok szegélyeznek, egyik villa a másikat éri.

Az utat most még nem élénkíté úgy, mint pár óra mulva, a fogatok és a gyalogosok és lovasok nagy sokasága. Az orvos Báthorynéval való találkozásáról gondolkodott és nemsokára Borgo Pilléhez ért, mely köből faragott kéz gyanánt nyulik elő a raguzai erődítvények hármassá védműveiből. A kapu nyitva volt és a hármassá bástya-övon keresztül be lehetett jutni a városba. (Folyt. köv.)

POINTE PESCADE NEM AKART MEGVÁLNI TROMBITÁJÁTÓL.

AZ ORVOS A BORGÓ PILLÉHEZ ÉRT.

SÁNDOR MÁTYÁS.

— Az vagyok, — viszonzá az orvos és a szegény örege nézett, a kinek szempillái még csak meg se rándultak, mialatt rátekintett.

Aztán utána téve:

— Kicsoda ön, barátom és mit kíván tőlem?

— Boros a nevem, — felelé az aggastyán, — Báthoryné asszonyság cselédje vagyok és az ő nevében jöttem öntől találkozót kérni.

— Báthoryné asszonyság? — ismétlé az orvos.

— Talán annak a magyarnak az özvegye, a ki életével bünhődött hazafiságáért?

— Ugyanaz, — felelé az öreg szolga. — És noha ön soha se látta, mégis lehetetlen, hogy ne ismerje, miután ön Antekirt orvos.

Az orvos figyelmesen hallgatta az öreg szolgát, a ki a földre sütötte a szemét. A felett látszott magában tűnődni, vajjon nem rejlik-e a szók mögött valami utógondolat.

Aztán megszólalt.

— Mit kíván tőlem Báthoryné asszonyság.

— Bizonyos okoknál fogva, a melyeket önnek értenie kell, ohajtana beszélni az orvos ural.

— Meg fogom őt látogatni.

— Jobban szeretné őt a hajóján felkeresni.

— Miért?

— Igen fontos, hogy e beszélgetés titokban maradjon.

— Titokban?... Ki előtt?

— Hol lakik Báthoryné asszonyság? — kérdé.

— Raguzában, a Stradone városrészben, a Marinelli-utca 17. számú házában.

— Látható lesz Báthoryné asszonyság holnap egy és két óra közt?

— Látható lesz, orvos ur és én magam fogom önt hozzá vezetni.

— Mondja meg Báthoryné asszonyságnak, hogy számolhat látogatásomra a kitűzött napon és órában.

— Köszönöm az ő nevében, — felelé az öreg ember.

Aztán, némi tévovázás után, tovább folytatá.

— Ön azt hishetné, hogy valamely szolgáltra akarja felkérni...

— És ha úgy volna? — mondá az orvos élénken.

— Nem ez a szándéka, — felelé Boros.

Ezzel mélyen meghajtá magát és eltávozott a Gravosából Raguzába vezető úton.

Az öreg szolga szavai nyilván meglepték némileg Antekirt orvost. Mozdulatlanul állva maradt a parton s a távozó Boros után nézett. Mikor a hajójára ért, szabadságidőt adott Pointe Pescadenak és Cap Matifounak. Aztán bezárkózott a szobájába és egész este egyedül akart maradni. Pointe Pescade és Cap Matifou valódi töképezések módjára használták fel a nyert enge-

EGYVELEG.

* Cleveland elnök újév napján 6000-nél több emberrel szorított kezét hivatalosan. A «New-York Herald» számítása szerint minden elnöktársát felülmutta, mert még Grant tábornok is csak 28 egyénnel szorított kezét egy percz alatt, Clevelandra azonban már 34 jutott. Ha így halad a dolog, a jövő elnöknek a kézszerítés már nehéz munka lesz.

* A francia köztársaságban tizenöt év óta most már a huszonegyedik kormányváltás volt. A legnehezebbnek látszik a belügyminiszeri tárca, mivel ez időszak alatt már 28 belügyminiszer is volt.

* A tizenhárom szám babonájára most új tápot nyújtott a spanyol király halála. Mult év nyarán Aranjeuzben meglátogatta a kholera-betegeket, az ebédnél 13-an ültek s ezt legelőször a király revén észre, nevetve jegyzé meg, hogy majd meglátja, ki hal meg közülök egy év alatt. Az első ő volt.

* Igen ép régi sirt ástak ki közelebb Rómában. Minden teljes épségben maradt s a feliratról olvasható volt, hogy a lictorok rózsaköteggel is díszített sirtban Sergius Sulpicius Galba, Sergius fia fekszik. Kétségtelen, hogy ugyanaz a Sergius volt, kinek szónoki tehetségét Cicero is annyira dicsérette, s ki 151-ben K. e. Spanyolországban praetor volt, de ott kegyetlenül bánt alattvalóival. A sirt, mely husz lábnyra fektűt a földszin alatt, most az új városnegyed egyik terén akarják felállítani.

VERESCOSAGIN MŰVEINEK KIÁLLITÁSA.

A műcsarnokban január 30-ikán este nyílt meg a híres orosz festő műveinek kiállítása, összesen hetvenkét festmény és számos rajz, melyeket Verescosagin utazásai közben, a helyszínén vett föl. Ezek közül némelyek csak nagyban odavetett vázlatok. A kiállítás este is látható, villamos világítás mellett. A közönség nagy érdeklődést tanúsít a kiállítás iránt, melyről előzetesen annyit hallott és olvasott, s melyhez oly marandó benyomásokat hagytak a három év előtt látott csataképek. A multkori kiállítás hatása közvetlenebb is volt a nagyközönségre. A véres háborúk borzalmai előtt döbbenve és elgondolkozva állt meg mindenki. A mostani kiállításban pedig sokszor nem az előadás, nem a művész szól, hanem az utazó, az illusztrátor, ki a bejárta helyekről vázlatokat vett föl, némelyiket rá sem ért kidolgozni. A palesztinai képek egész sorozatában nem egy festményt azt tesz érdekessé, hogy a szentföldről a Biblia által emlegetett helyeket mutat meg. Majd a természet által keltett elragadtatás sajátos kifejezéseit látjuk egy-egy kisebb festményen, a kelet szokatlan színeit, a Himalaya kék párázatát, a kelő nap előtt foszladozó felhővel. Bizonyára hű töredék a természetből, de csakis töredék, melyet a művész nem alkotott egész képpé.

Főhatású kép a három nagy festmény, a hindu lázadó és az orosz nihilisták kivégzése, s a walesi

detén. «Berbul háza Futepor Szikriben» szintén az architektónikus festmények közé tartozik, rendkívül biztos előadásban. «A főmeceet Futepor Szikriben», melyet a multkor közöltünk, a kedves szép képek sorozatát emeli; aztán a «Tads», a Dschan nagymogul által emelt síremlék, a keleti építézet egyik remeke, melyet a művész három oldaláról is lefestett.

A palesztinai képek leginkább a bibliából és Krisztus életéből ismeretes helyekkel ismertettek meg. Itt látjuk azokat a helyszíni tanulmányokat is, melyeket aztán a művész a «Szent család» és a «Feltámadás» című, oly sok felszólalást okozott festményeinél is fölhasználta. «Egy jeruzsálemi ház udvara» ugyanazon udvar, melyben a szent család van feltüntetve; továbbá ama szikla-oldalba vágott sírpadmolyak közül az egyik a megváltó sírja lett. A sokat emlegetett festmények azonban a műcsarnokban nincsenek kiállítva. A kirakatokban azonban láthatók fényképmásolatokban.

A szentföldi képek közt bizonyára mindenki figyelmesen megnézi Ábrahám sírját, Jakab kútját, József sírját, Sámuel sírját, Gideon forrását, Gilgalt, hol Sault királylyá avatták, Esdrelon völgyét, a királysírokat, a Jordán ama részét, a hol Krisztust keresztelték, a Táborhegyet, Kapernaumot, a Chatin hegyét, a hol a keresztes vitézek az utolsó csatát vívták a mohamedánokkal, s több barlangot, minőben valószínűleg Keresztelő szent János lakhatott.

ÁBRAHÁM SÍRJA.

herceg bevonulása Dzszejpurba. Ezekkülön-külön egy-egy termet foglalnak el, gazdag redőzetű drapériák és szőnyegek közt.

GIDEON FORRÁSA.

A műcsarnok összes falait keleti szőnyegek borítják; közben keleti fegyverzetek, vérték, sisakok, lándzsák, puskák.

E díszítvény rokon hangulatban van a festményekkel, melyek mind a keletet ismertetik. Közép-Ázsiát, Indiát és a szentföldet. A szaktudós archeologus, a néprajzról egész tanulmányokat tehet a régi romok, emlékezetes helyek, különböző népfajbeliek alakjai és arcképei közt.

Remek darabokat találunk az indiai képek közt. «A gyöngyömeceet Agrában» két festményen is feltűnik, fehér márvány falával és imádkozó derviseivel. A meceet már stílusban épült, 1654-ben, a hindu művészet hanyatlásának kez-

ajkukhoz. Az ellenséget éjjel támadták meg «Isten és Gideon kardja» kiáltásokkal.

A kiállítás legművészebb képei közül való az a kettő, mely a zsidókat Salamon falánál mutatja meg. Mindkét képen ugyanaz a szinhez vonásra, a nagy kővekből épített fal, roppant koczkákkal. A repedések közül fű nőtt ki. Az egyik képen a fal aljában nagy csoportban gyűltek össze a zsidók, kik siránkoznak és imádkozni járnak ide. Lepelbe burkolva, bűnbánattal és jajveszékkel imádkoznak állva, guggolva, szenvedélyes mozdulatok közt. Minden alak élesen jellegzett keleti arc, a hány annyiféle. A másik kép annál kisebb, nyugodtabb és komolyabb. Ugyanazon fal tövét hosszú sorban lepik el a zsidók, mindannyian a falra borulva, vagy leguggolva. Férfiak és nők, a világ minden szögletéből, hangos sírással panaszkodnak és imádkoznak, a szent köveket a szó szoros értelmében könyekben fűrésztve. E kép másolatát is közöljük.

Salamon falából, a régészek szerint, a hat első kőor ketségtelenül Salamon és Dávid idejéből való; a következők Herodes, a felsők a mohamedánok korszakából. E hely a gyász helyének nevet viseli, mert ősidőktől fogva joguk volt a zsidóknak oda záródokolni, eleinte csak egyszer, Jeruzsálem pusztulása napján, de csak súlyos adó mellett; jelenleg minden időben, s nincs is oly nap, melyen itt föl ne lehetne találni a siránkozó és jajgatók csoportját.

Salamon falából, a régészek szerint, a hat első kőor ketségtelenül Salamon és Dávid idejéből való; a következők Herodes, a felsők a mohamedánok korszakából. E hely a gyász helyének nevet viseli, mert ősidőktől fogva joguk volt a zsidóknak oda záródokolni, eleinte csak egyszer, Jeruzsálem pusztulása napján, de csak súlyos adó mellett; jelenleg minden időben, s nincs is oly nap, melyen itt föl ne lehetne találni a siránkozó és jajgatók csoportját.

ZSIDÓK A SALAMON FALÁNÁL, JERUZSÁLEMBEN.

DIVATOS MÉRGEK.

Hármat mutatunk be ezek közül.

Abrahám sírjából Verescosagin csak egy részt festett le, az egyik sarkát amaz épületeknek, melyek körülrte emelkednek. A sír Hebronban van. Itt látogatta meg Ábrahámot a három vándor, a kik egy fiu születését megjósolták. Sárán kívül, a ki itt halt meg, Ábrahám, Izsák és felesége, Rebekka szintén itt találták örök nyugalomok helyét. Ide hozták Jákobnak bebalzsamozott testét is Egyiptomból. Nagyon általános a meggyőződés, hogy csakugyan e sziklában, a régi falak és omladványok közt vannak az igazi sírok, s ősidők óta zsidó és mohamedán egyformán tiszteli a helyet. Felső részén mohamedán eredetű minaretek emelkednek; csak alul, a hol az időtől barnult kővek kezdődnek, van egy védfal Dávid idejéből. Verescosagin egy kunyhó tetejéről, lopva készítette a vázlatot. A lakosság fanatizmusa megnehezítette nagyobb kép készítését. A mecestebe keresztényeket csak ritkán bocsátanak. E kivételt 1882-ben a walesi herceggel is megtették. A barlangba magába — melynek nyílása a képen látszik — keresztény még be nem léphetett. Benjamin rabinus, a ki a XII. században élt, azt állítja, hogy látta ott a patriárkhák sírját.

Gideon forrása Izrael harcaiban emlegetett hely. Gideon itt verte szét 300 harezossal a medianiták hadait. E forrásnál tette próbára katonáinak edzettségét és fegyelmettségét. Csak azokat választotta ki, a kik a hőség által okozott kimerültség daczára, a mint a forráshoz juthattak, nem a partra levette magokat szüresölték a vizet, hanem edényvel, vagy marokkal vitték

Évről-évre terjed az opium élvezete az egész világon s valóságos divattá vált azt hinni, hogy e narkotikus szer a testi s szellemi erőt leginkább izgatottságban tarthatja. Erős lovaglások alkalomával e szert gyakran használták; Burns említ egy esetet, midőn két gramm opium, melyet a lovag s ló között egyenlően osztottak meg, képessé tette őket harmincz angol mérföld befutása után rögtön ujult erővel folytatni a haladást. Leggyakoribb az opium élvezete Törökországban és Khinában. A törökök minden évés után szednek be opiumot kis golyók alakjában. Egy 5—10 czentigramm súlyu mennyiség igen kellemes testi s lelki felrissülést idéz elő. Náluk azonban még a részegségig nem fejlődik ennek élvezete, vagy csak nagy ritkán, mig Khinában az opiomania általában elterjedt. A khinai 24—25 éves korban kezd opiumot szívni s 6—8 hónap mulva már képes naponként átlag tíz pipát elfogyasztani, úgy hogy 5—6 év mulva igen gyakran már teljesen tönkrement ember testileg és lelkileg. A részegség szelid extasistól kezdve valóságos deliriummá fejlődik. Nem ritkán látható, hogy az opium-barlangok ajtajából egyes lerészegedettek örült módon futnak ki s az utcán elmenőket meg akarják gyilkolni; a rendőröknel ezért sajátságos alakú kétágú villa is van, melylyel az ilyeneket a falhoz szorítják s lefegyverezik. A leginkább látogatott opium-korszmákban külön helyek vannak, a hol az ily állapotba jutott részeségeket megkötözve divánra fektetik.

Európában a morphiom élvezete a divatos betegség. Leginkább befeeskedésekre használják fel. Franciaország előkelő köreiben e baj nagyon elterjedt; a szükséges eszközök minden lehető alakban: zsebzsebetartó, szivartartó, órlánc-fütyögő stb. alakjában hordják magukkal az illetők, különösen az orvoshallgatók s az ápolónők, kik a méreghez legkönnyebben juthatnak. Az első befeeskedések hatása körülbelül olyan, mint az első szivar elszívásáé: szédülés, hányás, könnyű részleges követik. De e kellemetlen tünetek hamar elmúlnak s a morphiom élvezete kellemessé lesz, a testi és szellemi tehetségek megfrissülnek, sőt, a mi a betegségnek a legnagyobb veszély, folyvást nagyobb adagok ez élénkiséget még előmozdíjták. Régebben azt hitték, hogy egy dekagramm egyszeri élvezete már halált okoz, de egy párisi közösi tisztviselő képes volt aránylag rövid idő alatt naponként harminczöt befeeskedést eszközölni egy-egy dekagrammmal s így egy nap három és fél grammnyi óriási adagot fogyasztott el. Ily módon évenként másfél kilogrammot fogyasztott el, úgy hogy tisztán e vétkes szenvedélye mintegy három ezer frankba került; de annyira hozzá szokott szervezete a méreghez, hogy a nélkül absolute képtelen volt bármit is tenni. Egy bécsi orvos naponként átlag tíz centigrammot élvezve annyira tönkre ment, hogy órákat töltött tetlenül és teljesen kimerülve a divánon s eledele csaknem kizárólag salátából, befőzött gyümölcsből és tejből állott. Egy nap erős befeeskedés következtében halottnak tartották s csak nagy fáradsággal tudták felébreszteni, másnap azonban még erősebb adagot vett be s valóban meg is

halt. A morphiomania esetében gyakran fordulnak elő különféle betegségek, többek közt a kleptománia. 1882-ben egy tekintélyes fogorvos nejét kapták lopáson a Magasin du Louvreban, orvosi vélemény alapján azonban nem büntették meg, mivel morphiom-részegségben követte el a büntetést.

Divatos méreg lett újabb időben az ether-belélegzés is, bár nincs annyira elterjedve, mint az előbbiek, mivel az ether átható szagát nem lehet eltüntetni. Az ily mérget élvezők ennél fogva rendszeren a szabadban gyakorolják a belélegzést. London nyilvános parkjaiban a rendőrök minden reggel találnak egész sereg üres üveget, melyek szaga eléggé elárulja, hogy mi volt bennök. A jelenségek itt egészen mások, mint a morphiombefeeskedéseknél. Az első belélegzés után az arcon a légzőszervekben rendkívüli frissesség látszik, azután elhomályosul a szem, fülzúgás, szédülés, hallucináció s végre álom áll be. Felébredve a megérgezetettek fejfájtást s az érzékszervek eltoplulását tapasztalják. Az aetheromaniakusok rendszeren részeges emberek, kiknek a pálinka s más szesz már nem elegendő. Gyakran nem is elégszenek meg az ether belélegzésével, hanem valósággal iszák azt.

Minde bajokban szenvedőket meg lehet gyógyítani kezdetben, ha egészen elkülönítik őket s akaraterőjre fokozatosan, de szilárdulhatnak. Külön kórházak felállítása, mint Németországban s Angliában már is van, a részegeskedés e különböző nemeiben szenvedők számára nagyon üdvös dolog, de, a hol ilyesmi nem lehet, törvény útján kellene intézkedni, hogy az örültek házába gyógyítás végett ezek is fölvetessenek.

Bartalus István, kinek a költeményt bemutattuk, a következő sorokban tette meg rá megjegyzéseit.

„E versben, — írja Bartalus, — azonnal fölismerhető a magyar cigány; mert nyelvében magyar idiomákat találok, péld. *Csudató* = csudálatos vagy csudálatra méltó, *Oh de. Azt kívánom*, így fordítja: *Kod e kívánij*, *«Opra»* = o pre oláh idiom. *«Szkiri, Szkiritóri»* lehet ugyan szanszkrit eredetű, de valószínűbb a közvetlen oláh forrás. Aztán a német cigányoktól is van egy kis helyesírási eltérés, péld. *«them»* a németeknél *temm* = ország. E szerint magyar = ungro, de a német cigánynál *csuato*, mely hitvány embert, magyart és lengyelt jelent. *Nasztig* kicsin, csekély, tehetetlen; a németeknél = naszi. *Czigno* = kicsin; a németeknél = dikno. *Jek szí o delta* (Jókai regényének címe) *Egy az isten*. Szó szerint egy *szicü* vagy egy lelkű isten. Érdekes Vörösmarty, Petőfi és Arany nevének megcírányosítása, de nem helyes; mert Vörösmarty nem Lomarmész, hanem Lulumarmész (Lulu egyébiránt nemesak vörös, hanem tarka is lehet). Gálbi Jánosész is helytelen; mert ez *Sárga János*; a németek szerint Szomnikujakró Jánosész volna.

APRÓSÁGOK AZ ANGOL PARLAMENTRŐL.

A világ legparlamentárisabb nemzetének parlamentejé iránt Európa második legrégebb alkotmányú államában, azaz Magyarországon, teljesen érthető az érdeklődés. Országgyűlési szónokoknak mindig kedvez tárgya volt a hivatkozás Anglia alkotmányos gyakorlatára, s más tekintetben a két ország parlamentejé sok rokonnontást tüntet fel egymás közt. De érdekesek az eltérések is, a melyek a hagyományos külsőségekhez mereven ragaszkodó angoloknál néha nagyon is groteszk formában nyilvánulnak. Nekünk csak a jegyzői attilában volt oly tisztességes czopfra valló intézményünk, mely megneveztette a kegyetlen publikumot, az angoloknak egy egész rakás olyan parlamenti szokásuk van, melynek az idegen nem képes észszerű okát adni.

A mai angol parlament épülete többé nem ugyanaz, a melyben Canning, Sheridan, Pitt és Fox ragyogtatták világhírt ékesszólásukat, mely VI. Eduárd idejében épült, s mely Percevalt látta Bellingham gyilkos golyója alatt elvérzeni 1812 márczius 11-ikén. Viktoria királynőnek ez uttál 11-dik izben megnyitott új parlamentejé alig is foglal már magában oly tagokat, a kik még az előbbi épületben is üléseztek. Ez a régi ház 1834-ben leégett s helyébe épült a jelenlegi, de oly kicsinynek, hogy nem foglalhatja mind be a 650 angol képviselőházi tagot, a minthogy nincs is rá esét, épen mint nálunk, hogy az összes tagok egyszerre mind jelen legyenek.

Tudvalevő, hogy az angol parlament mindkét házában a képviselők földött fölve szoktak ülni. A mi a felsőruha viselését illeti, nincs törvény, mely azt megtiltana ülés közben, mindamellett oly nagy az illemérdek az angolokban, hogy senki sem emlékezik esetre, hogy valaki csak pillanatig is felsőkabátban vagy sétabottal jelent volna meg a házban. Azaz hogy mégis volt eset rá, mikor Gladstone, mint új miniszter 1874-ben felöltöben és könnyű palczával kezében lépett a házba, sőt így beszélt az elnökhöz. De ez célzatos kivétel volt a szabály alól, vonatkozással arra, mikor az izraeliták Egyiptomból kivonulva a pászkát feltűzött övvel, sarukkal lábaikon s bottal kezökben fogyasztották el. Ez is azt jelentette, hogy Gladstone egy politikai zarándok, a ki csak esetleg látogatott el az angol alsóházba, s csak állomást tartott ott, hogy újra tovább menjen.

Élnek látványt szokott nyújtani a parlament megnyitása a királyné által, melynek színhelye mindig a felsőház s ilyenkor az alsóház is testületileg vonul át az ünnepély színhelyére. Mint-hogy azonban a helyiség itt is felette szűk, rendszeren óriási tolvongások közt török magokat még a józanabb honatyák is jobb helyért. A kormány tagjai, a ház elnöke és lelkesze kivételével, a kik elől mennek s a kik közt az utóbbinak hosszú uszályát uszályhordozó vízi utána, a többi sorrendet a ház jegyzője által megejtett sorshuzás szabja meg a képviselők közt. De alig haladnak el a főbb állami tisztségek, minden rend felbomlik, a jegyző hiába olvassa fel a neveket, mindenki első igyekszik lenni. Ily tolvongás közben

AZ ANGOL KIRÁLYNŐ TRÓNBSZÉDÉNEK FELOLVASÁSA.

történt, hogy 1874-ben Disraelit szó szerint lekappták lábáról s kalapját szerte tiporták. Mondják, hogy ez volt az oka, hogy a nagy államférfi később alsóházi helyét fölcserélte a nyugalmasabb felsőházzal, nem akarla kitenni magát több ily gymnasztkai próbának.

Hasonlóan szűk méretű a karzatok helyisége. Az idegenek karzata alig képes többet foglalni magában 200 szemből. Mivel pedig a ház minden tagjának joga van két utalványt adni az idegenek karzatára, ebből az a komikus helyzet következik, hogy néha, érdekesebb viták alkalmával 1000-nél is több, szabályosítój jeggyel ellátott jogos igényű látogatója van az idegenek karzatának. Ilyenkor is a sorshuzás dönt a bebecsítandók közt s a kik kiinn maradnak, azok leülnek a lépcsőkre és szögletkövekre s ott várják türelmesen a jó szerencsét, míg valaki esetleg rosszul lesz hirtelen, s hazamenve, helyette más sorsolnak ki.

A lord-kancellár a felsőház elnöke, s daczára annak, hogy a parlament legfőbb hivatalnok, a legkényelmetlenebb ülése van. Az angol parlamenti élet hagyományos külsőségeinek egyike, hogy míg a ház többi tagjai kényelmes támlászekeken terpeszkedhetnek, addig a lord-kancellár támlanélküli ottománon kénytelen ülni, mert ez jelképezi azt a hisztorikus gyapjűzűságot, mely Anglia anyagi gazdagságának szimbolusa.

Más fontos körülmeny, mely a lord kancellárt az alsóház elnökétől megkülönbözteti, hogy ő maga is fontos állami tisztségét tölt be, tagja a kormánynak, s mint ilyen részt vesz néha a vitákban is, melyeket elnöki székéről vezet. Ilyenkor, ha t. i. beszélni akar, a lord kancellár két lépést távozik balra a gyapjűzűsáktól s e szerint, a mi legkülönösebb, a ház ellenzéki oldalán mondja el beszédeit, melyekben a kormány-

nak kell védelmére. Hanem a lord kancellár nem is bír viszton azzal az elnöki hatalommal, melylyel az alsóház elnöke. Ez utóbbinak szava elég arra, hogy a vitának végét szakítsa. A lord kancellár e tekintetben a ház határozatától van korlátozva.

Általában az angol parlament házszabályai még sokkal bonyolultabbak, mint a mieink, de az angol parlamentnek is megvan a maga Madarásza, Sir Erskine May, kinek kis ujjában van a parlamenti gyakorlat minden aranuma. Az ülések rendszeren négykor, fél ötkor kezdődnek, egész husvétig, mely időszak után a tárgyalandó kérdések száma nagyon mecsappan, s az ülések mind rövidebbekké válnak.

Nem ritka eset, hogy idegenek tévedjenek be a házba. 1875-ben komikus intermezzo adta elő magát. Épen az italmérést tárgyalták, midőn két jámbor szatócsnak, ebédről jöve, eszükbe jutott, hogy meghallgassák a vitát. Benyitottak egy ajtón s véletlenül épen a képviselők termébe jutottak. Minthogy még kevesen voltak jelen, nem tűntek fel s helyet foglaltak szépen az ellenzéki padokon. Látva, hogy mindenki fedett fővel van, ők is föltették kalapjaikat. Sokáig ültek így, hallgatva a vita menetését, mikor szerencsétlenségre egyszer csak szavazásra került a dolog, s mivel az angol képviselők kétféle csoportosulva, s a jegyzők által szigorúan ellenőrizve szoktak szavazni, nem tudták mit tegyennek, helyökön maradtak s így kiderülve a tévedés, a háznagy letartóztatta őket. Más alkalommal a ház szóbeli hagyományai szerint egy rosszul öltözött felföldi pór tévedt be a terembe, s jó ideig ült észrevétlenül az elnök jobb oldalán; ismét máskor egy asszonyval esett meg ez a furcsa malheur. Mindkettőt természetesen letartóztatták.

Rendszeren minden ülést isteni szolgálat és ima

előz meg. Ilyenkor és zajosabb viták alkalmával ki szokták üriteni az írők és idegenek karzatát. Sajátságos azonban, hogy a hölgyek karzatát nem tekintik a házban bennlevőnek és így azt sohasem haborgatják, akármilyen kényes tárgyú vita folyjon is bent. Rendes ülőhelyekre sem tarthatnak a képviselők számat; ellenben iszén-tiszteletek alkalmával kicsiny kártyákat szoktak kiosztani, melyek a székek támlányaiba illesztett kis rézkeretekbe bele foglalhatóak, s ha valaki e kártyákra nevet írja s azt a szék hátába foglal-tatja, ezen a jogon igényt tarthat a székre az ülészek hátralevő részére is.

A határozathozatalra megkivántató szám az angol parlamentben negyven. De igen sok ügyet tárgyalnak az ennél kevesebb szám mellett is. Az elnök nem köteles tudomást venni a ház határozatképtelenségéről, ha csak erre nem figyelmeztetik.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Shakspere színművei, illusztrált kiadásban. „Shakspere jó fordítása a legzadragabb szépirodalomnak is felér legalább felével” mondá Vörösmarty negyven évvel ezelőtt. Azóta, Tomory áldozatkész-ségéből, a Kisfaludy-társaság gondozása alatt s legkíválóbb műfordítóink hozzájárulásával, a magyar irodalom birtokába jutott a teljes Shakspere-nek, oly jó fordításban, a melyen töltünk csak telt, s a mely talán még ötven évig is ki fogja elégíteni irodalmunk és közönségünk igényeit. E teljes magyar Shaksperekiadás tulajdonjogát, a fordítók igényei fentartásával, Ráth Mór szerezte meg a Kisfaludy-társaságtól. De a nemes becsüvgyű kiadó nem éri be azzal, hogy a kész szöveget terjeszse, most a legkíválóbb angol illusztrált kiadás mintájára s annak eredeti képeivel, díszes király-negyedert alakban, hasíbosan, a szövegbe nyomott és külön lapokat képező illusztrációkkal bocsátja közre a teljes Shaksperet, hogy a legnagyobb költő halhatatlan alakjai ábrázolatkban is bevésszöjének emlékünke s a szöveg által felköltött képele-tünknek a kápirás is segítségére jöjjön. A Cassel-féle londoni kiadás világhírű képeivel a nagy mű mintegy száz füzetben jelen meg, a mi előre láthatólag hosz-szabb időt fog igénybe venni, de épen ez könnyíti a megszerzést is. Minden füzet 16 oldalt vagyis 32 hasá-bot foglal magában, s egyremásra két nagyobb, egész oldalt elfoglaló és külön lapon levő s 2-3, szövegbe nyomott képet foglal magában. A szöveg a Kisfaludy-társaság kiadásabeli, de a fordítók által átnézve s a hol szükséges, kiigazítva (a minek a megjelent első füzetben is már látjuk nyomát). E fordítás, melyben legnagyobb költőink is — Vörösmarty két, Petőfi egy, Arany János három darabban — jelennek meg, azon kívül jeles műfordítóink (Lévy, Szász, Győry, Greguss, Arany László, Rákosi Jenő stb.) hozzák meg Shakspere-kultuszuk áldozatát: a gyönyörű kiállítás s a remek képek által bizonyára csak nyer becsében, s a legszebb és legbecsesebb díszvé válik bármely asztalnak és könyvtárnak. A nagy vállalat hat kötetre lesz beosztva. A két első kötet a nagy tragé-diókat (Othello, Lear, Hamlet, stb.) s a következő kettő a színműveket és a vigjátékokat, az utolsó kettő az angol történeti drámákat foglalja magában. Az illusztrációk száma körülbelül 600. Minden egyes füzet ára 40 kr. A kiadás becsét emelni fogja még a minden egyes darabhoz járuló bevezetés, s azt kísérő magyarzó jegyzetek, Csiky Gergely tollából. Nem szakemberek számára való kritikái, nyelvészeti vagy aesthetikai tanulmányok, hanem a nagy olvasó közönségnek szánt népszerű fejtegetések, melyek arra valók, hogy a homályosabb helyek értelmét megköny-nyítsék, a drámák külső történetét, keletkezésőket, első kiadásuk idejét, valamint forrásaikat megismertes-gék. — Az épen megjelent első füzet, az Othellohoz írt nyolce lapnyi bevezetést s a nagy tragédia két első felvonását foglalja magában s a legmagasb igé-nyeknek minden tekintetben megfelel. Ohajtjuk, de reméljük is, hogy a nemes becsüvgyűl indított kiadó, kinek, mint maga vallja, — „e kiadás annyira szívén fekszik, ki arra évek óta készül, s kinek ez, Arany munkái mellett, legnagyobb ambícióját képezi” — anyagilag sem fogja megbánni, hogy e költségek kiadásába fogott; de ohajtjuk azt is, hogy az a szava ne teljesüljön, mely szerint az kiadás „valószínűleg

EGY CZIGÁNY POÉTA.

Sztojka Ferencz, a „Czigány szótár” szerkesz-tője, kinek e munkáját József főherczeg a saját költségen nyomattja, abban is megpróbálkozott, hogy a cigány nyelvet lábakba és rímekbe szedje. A többi közt levelet írt Jókai Mórhoz Uszodról, tudatva vele, hogy József főherczeg jóvá hagyta szótárát, azonban arra utasította, hogy Jókainak is mutassa meg s kérjen tőle, mint ahhoz jobban értőtől, tanácsot, a megjelenendő szótár terjesztéséről nézve. Ő kereste is, de nem találta

honn, ennél fogva levélben kereste föl, közölve benne egy cigány verset is azok közül, melyek a szótár függelékében meg fognak jelenni. Hogy a cigány szöveget magyarul is megérthetővé tegye, minden verset alá oda teszi a magyar fordítást is, — még pedig szintén versben. Jókai Mór-tól elkértük ez érdekes verset, s im itt bemutatjuk Sztojka Ferencz saját magyar fordításával, melyen természetesen egész írásmódját meghagytuk.

- 1. Koszorús költőt üdvözölk hazámnak érdekében, ki a magyar költészetet írja remek versekben.
- 11. Babért temék homlokára, oh de én kicsiny vagyok, és ő hozzá csak szólni is, az a bátor nem vagyok.
- 2. Jókai az, kiről szölok, a magyar drámáiról, nagyérdemű munkái már a hazánkban virágzó.
- 12. De azért e pár versemmel üdvözölni merészem, mert a közmondás azt tartja: mond ki mi van szivedben.
- 3. O a magyar nemzedéknek irt számos regényeket, melyeknek csak címét irni gondot ad az embernek.
- 13. Felülhaladta hirneve Vörösmartyt, Petőfit, Arany Jánost és a haza mindenféle költőit.
- 4. Vov lé ungro nyámréngő szkiri szárgyász but gilyész, szavónge anáv té szkiri gindo dél lé mánuész
- 14. Üdvözölve király-költő Jókai Mór, nagy trau, megbecsásson, hogy talán versemet nem jól irtam.
- 5. A fekete gyémántokról és azt, hogy egy az isten. Kárpáti Zoltán s a többit nem sorolhatom itten.
- 15. Azt kívánom a felséges mindenható istentől, legyen áldott, és majd midőn lelken elvált testétől
- 6. Csudálatraméltó művek, melyet neje szerepel, melyet sem rozsdá, sem a gaz ez életbe' nem lep el.
- 16. Babér suvozz léhke opró, oh de mé pre czigno szim tháj mé lészá dumá sé dáv, bitrommáko mánu szim.
- 7. Megérdemli üdvözetem szép költeményeirt, a melyekkel arany-éztet, sem a gyémánt fel nem ér.
- 17. De kádál szkiri máteczná dráigpé trommáv sédáv, o phéni pé kade líkrel: szo kánáv te motó hováv.
- 8. Párádhatalan költője ő a magyar nemzetnek, kinek műveit olvasni élvezet az embernek.
- 18. Ná j khinyilo szkiritóri vov lé ungré nyámgé, kákhé butbútyi sé ginén tréji pé mánuész
- 9. Ő a tudós társulatnak ágról szakadt nemesse! és a mi magyar hazánknak a koszorús költője . .
- 19. Vov lé butszánglyi mátedár singyilyász ánda krenzi! tháj lé ungroki thémhíké lulgyászlo butyeri . .
- 10. Országos fővárosunknak kertületi követje, hercegeik, grófoi és bárók nagyérdemű embere . .
- 20. Elégmáj báro porohko trujálvámlo krajszi, herczegn, grófn, báróvn. pre pinzszárdo manus szí.
- 16. Itt a földön már megnyerte költő koszoruját, nyerje meg az egekben is költő koronáját.
- 17. Káthé pé phuv vov lyászábá szkirimáiki lulgyész tó lél viánde o cseri é szomnakunyi szágyész,

J. C. Schmidt, Kaiserl. Königl. Hofflieferant. Telegramm - Adresse: „Blumenschmidt“. Erfurt, Deutschland versendet seinen

Führer und Rathgeber für jeden Blumenfreund franco u. gratis.

Vérszegénység, idegyengesség, sápkór, gyomorhajok ellen, nehézbé tegegből, gyermekágyból üdülőknek s fejlődő gyenge gyermekeknek.

OSSIAN HENRY

a párisi orvosi akadémia tagja és a párisi egyetem tanára,

CHINA-VAS-BORA

(Vin de quinquina ferrugineux).

Fehérfolyás, vizkór, görvély, aszkór, korai kimerültség, magtalanság, rendellenes hórszám, vérfolyás, fejfájás stb. ellen a legbizt. gyógyszer.

Egy palack ára használati utasítással 2 fr. 50 kr.

Ez a szer bámulatos hatása gombaként szaporítja az utánzatokat, miért is a nagy közönség saját érdekében felkérte, hogy csakis Ossian Henry-féle china-vas-bort vásároljon. — Kapható Török József gyógyszer. Budapest, király-utca 12.

Singerstr. 15. PSERHOFER J.-féle gyógyszerár. Bécsben.

Vértisztító labdacok... ez előtt egyetemes labdacok neve alatt; az utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben a labdacok csodás hatásukat észszeresen be nem bizonyították volna.

A sok köszönő-iratból közülünk néhányat:

Leogang, 1883 május 13. Tisztelt uram! Píllái valóban csodálatosak, nem olyanok, mint sok oly más földesért szer, hanem minden bajban lehetőleg segítenek. A hurok megrendelt pílákából a legtöbbet barátain és ismerőseim között osztottam el, és mindnyájok segítették; k ros egének, különböző bajokkal és hibákkal áttaluk, ha nem is teljes egészséget, de jelentékeny javulást nyertek, s azokat tovább használni szándékoznak.

Pagybalzsam, Pscherhofer J.-től. Sok év óta használom, a fagyos tagokra és minden által sobre mint legbiztosabb szer elismervé. 1 köcsöggel 40 kr.

Élet-esszencia (prágai csöppek); megrontott gyomor, rossz emésztés és mindennemű altesti bántalom ellen kitűnő házi szer. 1 üveggel 20 kr.

Keskeny-útifüszörp, általában ismert jeles házi szer hurutos rekedtség, görös köhögés, stb. ellen. Egy palackkal 50 kr.

Amerikai köszvény - kenőcs, legi. szer köszvényes és ostos baj ellen. 1 fr. 20 kr.

Mindennemű hasonszervi gyógyszer folyton készletben.

Asztali felsorolt készítményeken kívül még a birodalom valamennyi lapján hirdetett bel- és külföldi gyógyszer-különlegesség készletben van, u. m.

Chinai toltette-szappan, 1 db. 70 kr.

Por a lábizzadás ellen, 1 doboz 50 kr.

Páto pectorale Georgé-től, a legjelenebb és legkellemesebb szerk egyike, elnyálkásodás, köhögés, rekedtség, hurut ellen. 1 doboz 50 kr.

Alpesi növény-likör Bernhárd O. V.-től 1 palackkal frt 2.60, 4 palackkal frt 1.40.

Szem-esszencia dr. Romerschanstól, 1 palackkal frt 2.50, fél palackkal frt 1.50.

Köszvényfolyadék Kwizdától, 1 p. 1 frt.

Stb. s minden notán a raktáron nem levő cikkeik kiváratna pont. és oleón beszerzettnek.

Atfőbbi különlegesség legtöbbje kapható Budapesten is, Török József gyógyszeráránál.

FONTOS

1194

!!TAVOL-, RÖVID- ÉS GYÖNGE-LÁTÁSUKRA!!

A legjobb szemüveget nyújtja jótállás mellett

SOLOMONSON N. H. látzerész, váci utca 19.

Leggyaragabb választék párisi színházi látésővek-tábori távcsövekből, 5-20 frt.ig.

Nagy választék amerikai emberi műszerekből.

T. Mihalik János urnak, Budapest, kerepesi út 74.

Nincs lehetetlenség! - Minden elérhető! Mindenféle módon kísérlettem meg szerencsém, míg végre sikerült azt Mihalik urnal feltalálni, kinek segítségével mindenképp leggyorsabban jutottam egy termékeny remény hírtokába. Mind, ami előtt lehetetlennek látszott, ma már a soha sem nyugvó emberi ész megfeszítésének segítségével sikerült elérni.

TERNO!

TERNO!

FÉRFI INGEK

elegáns új szabással, kizárólag csakis a legfinomabb kotonból, zepírről és oxford kelmékből, a 2 frt 50 krajár legújabb nyakendők, kerztyk, gallérok, készlek, kényelmű harisnyák, alsóingek, esernyők, inggombok.

LATZKOVITS A.

speciálisan készítője, jó szabású férfi ingek Budapest, váci utca 22. sz. Nemzeti szálloda mellett.

Valamennyi külföldi szerektől előnybe helyezendők, a magyar közönségnél különben a külföldi labdacgyárosok óriási reklámja miatt, azaz a legjobban hírnévnek és fokozatos elterjedésnek örvénylő szászérek esetében tíz éven át legjobban megkísérletett és több éven át a bel- és külföldön nyert tapasztalatok nyomán, csak a legjavon kivonatból összeállított

kárpáti egészségügyi labdacok

melyek biztosan, minden káros következmények nélkül, nem csak a székely, hanem minden fájdalom nélkül hatnak: eldugulás, nyálkásodás, étvágyhiány, gyomorhaj, felfúvódások, szédülés, fejfájás, váltóház, aranyér, bőrkütsések és sárgáság ellen. Pótolja a keskeny-útifüszörp, vizeket, melyek viszonyos ürülést eszközölnek.

Egy skatulya ára 21 kr; egy tekeres 6 skatulyával 1 frt 50 kr.

Raktárak: Budapest: Pataky Károly gyógyszerésznél, az új épület szémben; Pozsonyban: Piszatory Bódog gyógyszer. Debreczenben: Mihálovits István gyógyszer. Kecskeméten: Molnár János gyógyszer. Szegeden: Kovács Albert gyógyszer. Temesvárt: Töröcsy István gyógyszer.

Tüdőbaj... Olyan szer, melynek bizonyítottan, a tüdőbetegségek ellen ajánlatos. — Tüdőbaj ellen. T. 2847 alatt Mosonmagyaróvárhoz, Lápesebe intézendő.

Egy beteg- és gyermek-... hiányoznak a

BITTNER

Conifera-S...

Kapható a gyógyszeráránál

azonban világosan Bittner Conifera-Sprit és Bittner szabadék. porlasztó

2015 Fő leté: Bittner Gyula gyógyszer. Reichenau, Alsbach-BUDAPESTEN: Török József gyógyszer, király-utca

7-İK SZÁM. 1886. BUDAPEST, FEBRUÁR 14. XXXIII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt. POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: 1 félévre ... 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: (egész évre 8 frt 1 félévre ... 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: (egész évre 6 frt 1 félévre ... 3 * Külföldi előfizetésekre a postaiag meghatározott viteldíj is csatolandó.

FÖLDVÁRY GÁBOR.

(1787-1854.)

A jövő 1887. évi május 11-én száz éve lesz, hogy bernáthfalvi Földváry Gábor született, s ugyanazon év augusztus 22-én a nemzeti színház üli ötven-éves jubileumát.

Ha ma keresnék Pestmegye híres alispánjának nevét, születési idejét, ki- s milétét, nem talál- nánk meg sehol, mert azt nem tartották érdemesnek megírni az «Ismeretek-Tára»-ban, hogy az ő hajthatatlan erélye és szilárd állhatatossága nélkül a nemzeti színház ötven-éves ju- bileumát nem ünnepelehetné.

Még az iskolában sem tanították, pedig tán a zsenge elmék előtt mindazok szöba kellene hozni, kik a nemzeti nyelv terjedése körül valamit tettek, annyival inkább azt, a ki annak templomot épített.

Talán akad valaki, a kit e század elejéről a nemesi felkelés hadi tettei érdekel- nek; a ki fel fogja majd keresni a nádori jelentéseket s ott, vagy a «Tudományos Gyűj- temény»-ben, ráakad egy főhadnagy nevére, kit mint ifjú embert az édes anyja emléke küld egy másik édes anyja, a veszedelemben levő haza védelmére. Nem is kell őt kül- deni, ő olyan kötelességérző fiú, hogy az anyja tiszteletéhez és emlékéhez köti mind- azt, a mi egy férfiu elhatározásában nagy és nemes lehet.

Bizonyára akadni fog olyan is, a ki arra a jubileumra a nemzeti színház történetét megírja, vagy talán már meg is írta, hiszen jutalom volt rá kitűzve. Ez el fogja majd szépen mondani, hogy mi történt Kassán, mi Kolozsvárt; hogy a megyék, melyek a magyar színészetet hazafias adakozásaikból itt Pesten 1793. év óta fentartották, meg- únták végre a sok halogatást, míg a fő- városban állandó hajléka épül s e felett egymás közt meghasonlottak s egyik Miskolczon, másik Debreczenben, mint a magyarság fészkeiben, akart Thalia számára hajlékot emelni. Nem két- lem, hogy nem felejtí ki azt is elmondani, hogy 50 évvel ezelőtt Buda és Pest túnyomóan német vá- ros volt, it a német műzsa négy helyen is fölütötte sátorát, mert a budai és pesti színházakon kívül a Duna jobb és bal partján egy-egy német aréna is volt; hogy a magyar színművészet a fővárosnak csak kelletlen vendége, s a német színművészet- nek adófizető jobbágya vala. És hogy mikor a kerepesi úton a nemzeti színház épülőfélben vala,

akkor is a magyar színművészet — itt magát fentartani nem bírván — Székes-Fehérvárra vonult, hogy a hol királyainkat többé nem koronázzák, legalább a magyar nyelv legyen megkoronázva.

Mindezt, hiszem, részrehajlatlanul el fogja tö- rénetírónk mondani. Csak abban kétkelkedem, ki- juttatja-e majd Földváry Gábor alispánnak a maga orozslánrészt? Kijuttatja! Csak az ellen tesz kifogást: a nemzeti színházat miért nem a magyar tudományos akadémia helyére, a láncez-

bágy. S ez a Földváry Gábor érdeme, hogy fel- szabadította!

Megnéztem a halhatatlan Széchenyi István «Napló»-jának ide vonatkozó helyeit. Az 1835. évi «Napló»-ban ez áll: «A nemzeti színház Pes- ten «ideiglenesnek» bár, a kerepesi úton, nagyban épül; egy «a nemzet méltóságának megfelelőbb» telket, a Dunaparton, a nádor közbenjárására, Pest városa adományoz.»

Hát ebben nem látom, hogy azt mondaná: «a Földváry színháza minék épül?» Csak «a nemzet méltóságának megfelelőbb telket» látom; hanem az események akkori alakulását véve fel kiindulási pontul, a nemzet méltóságának nem a telek, hanem azok a nagy művészek feleltek meg, a kiket a «kerepesi úti színház» a nemzetnek bemutatott s a kik Buda- pestet a magyarságnak meghódították!

Az 1836. évi «Napló» azt mondja: «Pest- megye (Fáy, Földváry, stb.) lelkesen viszi előbbre a színház ügyét s ohajtva bár a na- gyobbat is, létesíti addig a kisebbet, mely esetleg majd «conservatoriummá» válhatik».

Nem látom át, hogy «a lelkeség», melyet itt Földváryról maga Széchenyi beis- mer, Földváryt «kisebbitené».

Az 1837. évi «Napló» így szól: «A nem- zeti színház egy részvényes társaságnak adatván át, Bajza igazgatósága alatt, végre aug. 22-én ünnepélyesen megnyitattik Vö- rösmary «Árpád ébredése» című alkalmi darabjával.»

Erre elég volna magának Vörösmary Mihálynak, a nemzeti nagy költőnek, 1837. márczius 13-ikán kelt, s épen e tárgyra vo- natkozó leveléből a két első pontot idézni: «Nagy megtiszteltetésül veszem, hogy a T. színészeti választmány (melynek Földváry Gábor alispán volt az elnöke) a ma- gyar színház felavatásakor szavalandó pro- lógus készítését reám bízni méltóztatott. Sok és nagy az, mit egy ilyen fényes alkalommal, az első magyar színház megnyitásokor a fővárosban, annyi keserű küzdelem és csalódások után, gon- dolni és elmondani lehet.»

Nos hát e «fényes alkalmat» a nemzetnek Föld- váry Gábor alispán szerezte az által, hogy a további «keserű küzdelemek és csalódásoktól» megmentette. Mert ne ringassuk magunkat fallá- cziákban, az 1836. évi 40. tez. sem tud jobb expedienst, mint azt, hogy: «egy nemzeti díszes játékszin a hazafiak adakozásából, az építésre ezennel szánt telken, jöjjön létre. Hogyha pedig

Földváry Gábor. Perlaszka 1837. évi rézmet-szete után.